

vyhovující odůvodnění napadených rozsudků nižších soudů, na něž se poukazuje a k nimž vzhledem k jich zevrubnosti jest dodati jen toto: V projednávaném případě jest arcíť poslední vůle zesnulého Roberta M-a jedinou pomůckou pro zjištění jeho vůle. Dovolání jsou však na omylu, míníce, že v jeho obsahu lze nalézti oporu pro jejich výklad, že žalobkyně na nařízené fideikomisární substituci nemá býti účastna. Smysl poslední vůle nelze zkoumati jen slovným výkladem, nýbrž i a to hlavně výkladem logickým, kterým má býti pečlivě přihlíženo ke skutečné pravé vůli zůstavitele, byť tato byla mnohdy nejasně a neúplně projevena. Z četných ustanovení zákona o dědickém právu plyne, že zákon sám pečuje bedlivě o to, by k platnosti přišla poslední vůle tak, jak zůstavitel pravděpodobně zamýšlel, třebaže úmysl ten zřetelně nevyjádřil, a stanoví v té příčině vykládací pravidla, která jsou právě zbudována na takovém zřejmě předpokládatelném úmyslu zůstavitele (srovnej zejména §§ 681, 706, 776 až 779 obč. zák.). V projednávaném případě byla, jak nižší soudy k tomu poukazují, fideikomisární substituce v odstavci IV. nařízena prostě ve prospěch dětí zůstavitelových bratrů Václava a Karla, aniž v tomto ustanovení děti ty byly jménem uvedeny a aniž toto ustanovení výslovně nebo zřetelným náznakem bylo obmezeno, zejména obmezeno na děti, které byly na živu již v době sepsání poslední vůle. Jsou-li děti bratra Karla, které tentokráte byly již na živu, uvedeny jménem v další větě tohoto odstavce, nelze z toho nikterak usuzovati, že dřívější ustanovení dětí za substituty bylo omezeno právě jen na děti, které tehdy již byly na živu a jsou v této další větě jmenovány, a správně poukazují nižší soudy k tomu, že touto druhou větou mělo býti jen jaksi příkladem objasněno ustanovení, že dětem z obojích kmenů nemá připadnouti dědictví podle kmene, nýbrž rovným dílem podle hlav. Nelze si domysleti důvod a rozumnou pohnutku, proč by byl zůstavitel chtěl z dědictví vyloučiti děti svých bratrů, které se snad později narodí, a již právní cit sám se přímo vzpírá takové domněnce. Z tohoto důvodu lze vším právem zamítnouti výklad dovolatelů, že zůstavitel obmyslil jen děti tehdy již na živu jsoucí proto, že je znal a jen na ně mysletí mohl, a jest lhostejno, jak si členové rodiny zůstavitelovy obsah poslední vůle vykládali. Podle onoho ustanovení poslední vůle obmyslil zůstavitel prostě děti svého bratra Karla a, jmenoval-li v další větě tohoto odstavce jen děti tehdy již zrozené, plyne z toho pouze, že se v této větě z pouhého nedomýšlení nepřesně vyjádřil. Není správné, že napadené rozhodnutí jest založeno na pouhé slušnosti, naopak jediné výklad nižších soudů vyhovuje právu, uspokojuje cit, kdežto výklad dovolatelů byl by zřejmým porušením pravé poslední vůle zůstavitelovy.

Čís. 8336.

Úřední zástupce chudých jest oprávněn ke všem procesním úkonům, k nimž zmocňuje advokáta procesní plná moc podle zákona, ale jen potud, pokud se vztahují k bezplatnému hájení práv chudé strany při

ústním projednávání. K výkonům těm nepatří již přijetí rozsudku. Rozsudek jest doručiti straně a nemá významu jeho opětné doručení jejímu advokátu, ustanovenému za zástupce chudých pro odvolací řízení. Žádostí o zřízení zástupce chudých pro odvolací řízení se odvolací lhůta neprodlužuje.

(Rozh. ze dne 26. září 1928, R II 287/28.)

Žalobu o uznání nemanželského otcovství a o placení výživného procesní soud první stolice zamítl. Odvolací soud odvolání odmítl. Důvody: Již v žalobě bylo žádáno o ustanovení zástupce chudých a procesní soud, vyřizuje žalobu, ustanovil chudé žalující straně k bezplatnému hájení jejích práv podle § 64 čis. 4 c. ř. s. zástupcem auskultanta Dr. K-a, jenž ji také při všech ústních jednáních zastupoval. Rozsudek byl doručen 28. dubna 1928 městskému úřadu sociální péče v J. Dne 9. května 1928 sepsán byl okresním soudem v J. protokol s generálním poručíkem jako zástupcem městského sociálního úřadu, ve kterém žalující strana prohlásila, že miní podati odvolání z rozsudku žalobní žádost zamítnuvšího, a navrhla, by procesní soud ustanovil úředníka soudu nebo státního zastupitelství k sepsání odvolacího spisu a k jeho včasnému podání. Tento protokol došel k procesnímu soudu dne 10. května a byl — když strana žalující dne 13. května dodatkem ku řečenému protokolu zaslala doručený jí rozsudek »k dalšímu řízení« — procesním soudem dne 14. května vyřízen v ten rozum, že byl výbor advokátní komory požádán o ustanovení advokáta a připojen rozsudek žalující stranou vrácený za účelem jeho doručení advokátu, který bude ustanoven. Dekretem výboru advokátní komory byl ustanoven Dr. Josef K., advokát v Z., jemuž dekret i s rozsudkem doručeny 16. května, načež 19. května došel sepsaný jím odvolací spis. Toto odvolání jest opožděným a muselo proto býti odmítnuto podle § 471 čis. 2, § 474 druhý odstavec, § 473 c. ř. s. v zasedání neveřejném. Mylným jest názor odvolatelův, že rozsudek byl mylně proti zákonným předpisům doručen straně a nikoli ustanovenému zmocněnci (auskultantu Dr. K-ovi) a že je tím dána zmatečnost po rozumu § 477 čis. 4 c. ř. s., která tu ovšem byla napravena tím, že rozsudek byl znovu doručen k rukám právního zástupce (advokáta Dr. K-a); ježto pak toto nové doručení stalo se 16. května, běží prý lhůta odvolací teprve od 17. května. Úředník, jenž byl podle § 64 čis. 4 c. ř. s. ustanoven zástupcem chudé strany, jest sice tímto ustanovením oprávněn k veškerým procesním úkonům, k nimž zmocňuje advokáta plná moc procesní stranou mu daná již po zákonu (§ 31 c. ř. s.), ale není zmocněncem chudé strany po rozumu § 93 c. ř. s. tak, že by i veškeré doručování za sporu muselo se díti k jeho rukám; to stanoví § 93 c. ř. s. jen ohledně zmocněnců písemnou plnou mocí strany vybavených, zástupci úředníku podle § 64 čis. 4 c. ř. s. ustanovenému však strana plné moci nedává (§ 133 třetí odstavec j. ř.). Ani rozsudek není doručován tomuto úřednímu zá-

stupci (§ 133 čtvrtý odstavec j. ř.); správně byl tedy rozsudek doručen přímo straně a nikoli auskultantu Dr. K-ovi. Toto doručení stalo se 28. dubna a od této doby jest počítati lhůtu k odvolání; pozdější nové doručení rozsudku advokátu Dr. K-ovi, zástupcem pro opravné řízení ustanovenému, nemění na věci nic, rozsudek se doručuje s účinkem pro počátek lhůty k odvolání jen jednou, přímo advokátovi pro opravné řízení ustanovenému jen tehdy, když chudá strana dříve ještě, než byl rozsudek doručen jí, prohlásí, že hodlá podati odvolání, a navrhne, by rozsudek byl doručen přímo advokátu, který bude ustanoven jejím zástupcem. Žalující strana ovšem prohlásila, když už rozsudek byl jí doručen, závčas ve lhůtě odvolací, že hodlá podati odvolání, a navrhla, by soud učinil opatření po rozumu § 90 zákona o soud. org., podle kteréhožto ustanovení měl se procesní soud zachovati i potom, kdyby i bez takovéhoho výslovného návrhu chudá strana byla ohlásila, že se hodlá odvolati, a žádala za zřízení advokáta, ježto při dojití protokolu ze dne 9. května zbývaly už jen dva dny k podání odvolání; nestalo-li se tak, prošla ovšem lhůta k odvolání a nebylo to napraveno tím, že rozsudek už jednou platně doručený byl doručen znovu, již po lhůtě, advokátu ustanovenému pro opravné řízení. Odvolání teprve 19. května jest proto opozděným.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Napadené usnesení jest v podstatě správné. Usnesení prvního soudu ze dne 17. září 1927 o povolení práva chudých a o zřízení zástupce chudých opíralo se zřejmě, třebaže to nebylo výslovně řečeno, o předpis § 64 čis. 4 c. ř. s. Podle toho zřídil soud pro chudou stranu zástupce k bezplatnému hájení jejích práv při ústním projednávání u soudu první stolice. Tomu tak rozuměla i strana žalující, neboť, hodlajíc podati odvolání, učinila nový návrh na zřízení zástupce, tentokrát k sepsání odvolacího spisu. Zmocnění a činnost zástupce zřízeného podle § 64 čis. 4 c. ř. s. byly podle tohoto předpisu obmezeny na hájení práv při ústním jednání. Pro něho neplatil předpis § 93 c. ř. s. o povinném doručování zmocněnci, neboť předpis ten platí jen, když strana dala pro právní rozepři plnou moc procesní podle § 31 c. ř. s., kdežto úřednímu zástupci chudá strana plné moci nedává (§ 133 čtvrtý odstavec j. ř.). Širší oprávnění a povinnosti zástupce chudých, než je stanoví § 64 čis. 4 c. ř. s., nelze vyvozovati ani z ustanovení § 133 druhý odstavec j. ř., neboť jednacím řád, jsa pouhým nařízením, zajisté nechtěl a nemohl změnití zákonný předpis c. ř. s., pročež řečenému ustanovení lze rozuměti jen tak, že úřední zástupce chudých ovšem je oprávněn ke všem procesním úkonům, k nimž zmocňuje advokáta daná procesní moc podle zákona, ale jen v mezích uloženého mu působení, totiž potud, pokud se vztahují k bezplatnému hájení práv chudé strany při ústním projednávání. K těmto výkonům nepatří již přijetí rozsudku, jež soud prohlá-

šuje až po skončení ústního jednání. Právem proto doručil prvý soud rozsudek přímo straně a nikoli jejímu zástupci chudých a nelze mu vytýkati, že tím žalující straně odňal možnost před soudem projednávat. Názor stížnosti, že odvolací lhůta začala znovu běžeti ode dne, kdy rozsudek byl — znovu — doručen jejímu advokátovi zřízenému jako zástupce chudých, nemá v zákoně opory, ježto, jak dolíčeno, rozsudek byl správně a platně doručen straně osobně, takže opětne jeho doručení nemohlo míti již právní účinek. Také nelze za to míti, že se odvolací lhůta prodloužila žádostí o zřízení zástupce chudých pro odvolací řízení nebo způsobem, jakým ji první soud — proti jejímu jasnému znění — vyřídil, neboť, jak lze usuzovati z ustanovení § 73 druhý odstavec c. ř. s., závěrem z opaku nemá řízením o povolení práva chudých býti řízení ve věci hlavní — až na výjimky stanovené v § 73 druhý odstavec — zdržováno. Odvolací soud pokládal proto odvolání, podané až 19. května 1928, t. j. 21tý den, podle § 464 c. ř. s. právem za opozdění.

Čís. 8337.

Simultanní hypoteky.

Stanovení náhradního nároku podle § 222 ex. ř. nemůže býti napadeno vlastníkem spoluzavazené, avšak v dražbě neprodané nemovitosti; vlastníku této nemovitosti není v dražebním řízení přiznáno právo účastníka tohoto řízení, s druhé strany však nemohou býti stanovením náhradního nároku dotčena práva vlastníka neprodané nemovitosti.

Rozvrhové usnesení, v němž jest stanoven náhradní nárok, jest listinou, na základě jejíhož obsahu jest s formálního hlediska zásadně přípustno povolit vklad zástavního práva pro náhradní nárok bez ohledu na to, zda ten, kdo jest v pozemkové knize v čase zápisu zapsán jako vlastník, má snad hmotněprávní námitky proti vkladu tohoto zástavního práva.

Zákon připouští zajištění náhradního nároku v lepším než v běžném pořadí jen k další lepší a účinnější ochraně následujících oprávněných, ale ovšem jen v tom případě, když současně se vkladem náhradního nároku bude vymazána simultanní pohledávka; v případech však, kde simultanní pohledávka byla již dříve vymazána, jest následující oprávněné chrániti aspoň knihovním zajištěním v běžném pořadí.

(Rozh. ze dne 26. září 1928, R II 292/28.)

Soud první stolice povolil I-ské záložně vklad zástavního práva pro její náhradní nárok v běžném pořadí. Rekursní soud žádost zamítl. Důvody: Náhradní nárok může býti vložen na nemovitost, pro kterou byl rozvrhovým usnesením stanoven, jen tehda, je-li nemovitost ta aspoň v době rozvrhového usnesení spoluzavázána a pohledávka uspokojeného simultanního věřitele zástavního spolu má býti vymazána (§ 222 čtvrtý odstavec ex. ř.). Z toho vyplývá, že se vklad